

— Πρέπει νά ἔχω ὑπομονήν, εἶπε καί νά κρατήσω τὸ αἰνιγμά μου ἄλυτον μεχρισοῦ ἡ τύχη μοι φέρει τὴν λύσιν του. — Τὸ καλλίτερον τὸ ὁποῖον θά κάμῃς, εἶπεν ὁ Κ. Πρεσσὺ ὑποκρινόμενος μεγάλην ἀδιαφορίαν. Ἐπειτα εἶναι καὶ πολὺ ἀργά, εἶπεν ὁ Χενιέρος, θέλων ν' ἀποχωρήσῃ, ὁ φίλος Ροϋχερ πρέπει ἤδη ν' ἀνησυχήσῃ. . . Ὑγίαινε, φίλτατέ μου Πρεσσὺ, ὑγίαινε! — Ὑγίαινε ἀκριβέ μου ποιητά, καὶ ἐνθυμοῦ ὅτι δέχομαι πᾶσαν πέμπτην. (ἀκολουθεῖ).

ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΝΑΠΟΛΕΩΝΤΑ

ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΟΤΕΡΑ.

(Συνέχεια, ὅρα φυλλάδιον 34).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Καὶ πάλιν ὁ πόλεμος.

Ἄν καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ ἐζήτηε μετ' ἐπιμονῆς τὴν εἰρήνην, ἡ Ἀγγλία ἐκίνει πάντα λίθον κατὰ τῆς Γαλλίας. Ἴδου ἡ αὐτόγραφος ἐπιστολὴ τοῦ Ναπολέοντος πρὸς τὸν βασιλέα Γεώργιον.

« Βασιλεῦ, ἀδελφέ μου, δὲν θωρῶ ἀπρεπὲς γράφων πρῶτος. Πιστεύω ὅτι ἀπέδειξα εἰς τὴν Εὐρώπῃ τὴν ἀφοβίαν μου πρὸς πᾶσαν περιπέτειαν καὶ τύχην τοῦ πολέμου, ἡ εἰρήνη εἶναι μὲν ἡ εὐχὴ τῆς καρδίας μου, ἀλλ' ὁ πόλεμος οὐδέποτε εἶναι ἐχθρὸς τῆς δόξης μου. Διὸ ἐξοραίω τὴν Μεγαλειότητά σας νὰ μὴ παραλείψῃ τὴν εὐτυχὴ ταύτην περίστασιν, ἵνα εἰρηνοποιήσῃ τὸν κόσμον. Ἡ συμμαχία ἐχθρῶν οὐδὲν ἄλλο δύνεται νὰ πράξῃ ἢ νὰ κραταιώσῃ τὴν Γαλλίαν καὶ νὰ μεγαλύνῃ τὰ ὅριά της. »

Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας, ὃν ὁ αὐτοκράτωρ ἐκάλεσεν Ἀδελφόν του, δὲν εὐχαριστεῖτο νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν πολιτικὴν ταύτην συγγένειαν, καὶ ἀπαξιῶν νὰ ἀλληλογραφήσῃ ἀπὸ τῶν ἴσων μετὰ μονάρχου νεωστὶ πλασθέντος, ὁ βασιλεὺς Γεώργιος ἀπῆντα δι' ἐπιστολῆς τοῦ λόρδου Μουλγράβ πρὸς τὸν ὑπουργὸν Ταλλεϋράν.

« Ἡ Μεγαλειότης τοῦ Ὁ Βασιλεῦς, ἔλαβε τὴν ἐπιστολήν ἢν τῷ διεύθυνεν ὁ ἀρχηγὸς τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως, Βοταπάρτης κτλ. »

Ὁ πόλεμος λοιπὸν ἦτον ἀφευκτος.

Ὁ Ναπολεὼν στρατευσάμενος φθάνει ἐν Στραβούργῳ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1803 καὶ τὴν ἐπιούσαν πρωτὴ ἡ μεγάλη στρατιὰ παρήλλασεν ἐπὶ τῆς γεφύρας τοῦ Κελ, καὶ ὁ αὐτοκράτωρ εἶχε φθάσει διατάξας πάντας τοὺς στρατηγοὺς νὰ εὐρεθῶσι πρωτὶν εἰς τὴν ὄχθην τοῦ Ῥήνου. Αὐτὸς δὲ, ἂν καὶ βαγδαία ἐπιπτεν ἡ βροχὴ, εὐρέθη πρὸ τῶν ἄλλων, ἕως οὐ αἱ μοῖραι διέθεσαν εἰς τὴν ἄλλην ὄχθην ἅπασιν. Ὅτε δὲ εἶδε περὶ αὐτὸν συνηγμένους τοὺς στρατηγοὺς,

— Ἴδου, ἐπεφώνησε, προλαμβάνομεν τὸν ἐχθρόν !

Ἀλλὰ στρέψας κύκλῳ τὸ βλέμμα μετὰ θαυμασμοῦ.

— Καὶ ποῦ εἶναι ὁ Βανδάμ ; ῥώτησε.

Οὐδεὶς ἐτόλμησε, πλὴν τοῦ στρατηγοῦ Σιαρδῶν, νὰ ἀποκριθῇ.

— Μεγαλειότατε, ὁ στρατηγὸς Βανδάμ κοιμάται ἴσως, διότι χθὲς ἐπίομεν εἰς ὑγίαν τῆς Μεγαλειότητός σας ποτήριά τινα Ῥήνου. . .

— Στρατηγέ ! τὸν διέκοψεν ὁ αὐτοκράτωρ μετ' αὐστηρότητος· καλῶς ἐπίστετε χθὲς εἰς ὑγίαν μου, ἀλλὰ σήμερον ὁ Βανδάμ ἔχει ἄδικον νὰ κοιμάται γνωρίζων ὅτι τὸν περιμένω.

Καὶ ὁ Σιαρδῶν ἐκάλεσεν ἓνα τῶν ὑπασιπιστῶν του, θέλων νὰ τὸν πέμψῃ εἰς τὸν Βανδάμ.

— Ἄς τὸν ἀφήσωμεν νὰ κοιμᾶται, ὑπέλαΐεν ὁ Ναπολεὼν, ἵσως ἐξυπνήσῃ, καὶ τότε τῷ ὁμιλῶ.

Φθάνει ἐν τούτῳ ὁ Βανδάμ, ὠχρὸς καὶ ἀμνηχανὼν.

— Στρατηγέ ! τῷ εἶπεν ὁ Ναπολεὼν δριμύ ἀτενίσας εἰς αὐτὸν, βλέπω ὅτι ἐλησμόνησες τὴν χθεσινὴν διαταγὴν μου.

Ὁ δὲ θελήσας νὰ δικαιολογηθῇ,

— Μεγαλειότατε, ἐφέλισε, πρώτην φοράν μοι συνέβη τοῦτο, ἀλλὰ βεβαίῳ τὴν Μεγαλειότητά σου ὅτι σήμερον ἤμην τοσοῦτον ἀσθενής, ἐπειδὴ. . .

— Διότι τὴν νύκτα ταύτην ἦτο στουπὶ, τὸν διέκοψε μετὰ ζωνρότητος ὁ αὐτοκράτωρ διὰ τοῦτο, φοβούμενος μὴ καὶ ἄλλοτε σοὶ συμβῇ, σήμερον ὑπαγε νὰ πολεμήσῃς εἰς τὰς σημαίας τοῦ βασιλέως τῆς Βυρτεμβέργης, ἵνα διδάξῃς τοὺς γερμανοὺς τὴν ἐγκράτειαν.

Καὶ ὁ Βανδάμ ἀλγῶν διὰ τὸ δυστύχημα, ἐπορεύθη αὐθημερὸν εἰς τὴν στρατιάν τῆς Βυρτεμβέργης, καὶ στρατηγῶν αὐτὴν, ἐπολέμησε μετὰ θαυμαστῆς γενναιοτήτος καὶ ἀνδρίας. Περικιθέντος δὲ τοῦ πολέμου, ἤλθε νὰ προσκυνήσῃ τὸν αὐτοκράτορα, τὸ μὲν στήθος κατὰστικτὸν σταυροφοριῶν, φέρων δὲ αὐτόγραφον τοῦ βασιλέως Φριδερίκου ἐπιστολήν.

— Στρατηγέ, τῷ εἶπεν ὁ Ναπολεὼν μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐπιστολῆς, μὴ λησμονήσῃς ποτὲ ὅτι ἐκτιμῶ πολὺ τοὺς ἀνδρείους, ἀλλὰ δὲν ἀγαπῶ τοὺς κοιμωμένους ὅτε ἐγὼ τοὺς περιμένω, φθάνει τώρα.

Ἀπὸ τὴν πρώτῃν ῥῆξιν τοῦ πολέμου ὁ Ναπολεὼν ἐθορύδῃσε τὸν ἐχθρὸν διὰ τῆς ταχύτητος τῶν πορειῶν του, διὰ τῆς μεγάλης συνέσεως τῶν κινημάτων του. Πᾶσαν δὲ ἡμέραν ἐκέρδιζε μίαν νίκην, καὶ πρῶτον μὲν τὴν εἰς Βέρτιγγαν, περὶδοζον διὰ τῆς ἀκρατήτου ἀνδρίας τοῦ Μουράτ ὅστις διέκοψε τὸν δρόμον ἀπὸ τῆς Οὐλμης μέχρι τῆς Αὐγούσπης, μετὰ δὲ τὴν περικλεῆ μάχην ὁ Μουράτ ἐπορεύθη κατὰ τῆς Ζουσερχάουζεν, ὅπου συγχρόνως ἐφθάσε καὶ ὁ Ναπολεὼν, ὅστις νύχαρίστησε καὶ ἐπήνεσε δεόντως τοὺς ἱππεῖς τοῦ Μουράτ.

— Σοὺ ἀνδρειότερος δὲν εἶναι ἄλλος, εἶπεν εἰτα εἰς τὸν Ἐξελμαν, ὅστις ἤλθε προσφέρων τὰς σημαίας ὅσας κατέκτησε κατὰ τῶν Αὐστριακῶν.

Ὁ δὲ Ἰταρχος Βυλλεμὺ μετὰ μόνον ἐνὸς συντρόφου, προσποιούμενος ὅτι παρηκολοβεῖτο ὑπὸ σώματος σημαντικοῦ, ἤχμαλῶτισεν ἐκατὸν ἐχθρούς. Ὁ αὐτοκράτωρ τὸν διώρισεν εἰς τὴν φρουράν του. Ὁ Ἰταλὸς Μανέντας ἐνωμοτάρχης, καταβιβασθεὶς τοῦ βαθμοῦ ὑπὸ τοῦ λοχαγοῦ του διὰ λόγον ἀντιπειθαρχίας, βλέπει τὸν ἀξιωματικὸν του συρμένον ἀπὸ τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ, ρίπτεται εἰς τὸ ὕδωρ καὶ τὸν σώζει. Ὁ δὲ Ναπολέων στέλλει νὰ τῷ φέρωσι τὸν στρατιώτην τοῦτον.

— Γενναῖος εἶσαι καὶ ἄμα ἀνδρεῖος, τῷ εἶπεν ὁ λοχαγός· σου δικαιωματικῶς καὶ δικαίως κατεβίβασες τὸν βαθμὸν σου, ἀλλὰ σὺ, σώσας τὴν ζωὴν του, ἀπέδειξας ὅτι δὲν ἐμνησικακείς. Οὕτως ἐπρεπε νὰ ᾔῃναι, καὶ εἴσθε ἤδη ἴσοι, οὐδενὸς ὀφείλοντός τι εἰς τὸν ἕτερον. Ἀλλ' ὀφειλέτης σου εἶμαι ἐγὼ, καὶ σὲ διορίζω σιτιστὴν καὶ ἱππότην τῆς Λεγεῶνος τῆς Τιμῆς. Ὑπαγε νὰ εὐχαριστήσῃς τὸν λοχαγόν σου διὰ τὸν προβιβασμὸν τοῦτον, εἰς αὐτὸν τὸν ὀφείλεις.

Ὁ Νεῦ ἐν τούτοις ἐπολέμει τὸν ἀρχιδούκα Φερδινάνδον ἐν Γρυτμβούργῳ, ὃ δὲ Σουλτ ἐκυρίευσεν τὴν Αὐγούστιν, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας τὸ Μέμινγγον, λαβὼν αἰχμαλῶτους τετράκις χιλίους. Ἐν ταυτῷ δὲ καὶ ὁ Νεῦ ἐκέρδιζε τὴν μάχην τῆς Ἐλχιγγεν, προπαρασκευάζων οὕτω τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ πολέμου καὶ τὴν κυρίευσιν τῆς Οὐλμης.

— Εἶναι πάντοτε οἱ αὐτοὶ, ἐπεφώνησεν ὁ Ναπολέων, αὐτοὶ καὶ οἱ δύο εἶναι ἀκέρεστοι δόξης! καὶ ὅμως ἐπιφυλάττομαι καὶ ἐγὼ τὸ μερίδιόν μου!

Καὶ ἦτο τοῦ λέοντος τὸ μερίδιον. Βαρὺς μὲν προέβαιναν ὁ χειμὼν, δριμύ ἦτο τὸ ψύχος καὶ οἱ δρόμοι διὰ τὴν ἰλὺν ἀδιάβατοι, ἡ στρατιὰ ὅμως εὐρίσκετο εἰς ὁδοποιρίαν, ἡμέραν δὲ καὶ νύκτα ἐφιππος ὁ αὐτοκράτωρ εὐρίσκετο πάντοτε μέσῳ τῶν στρατιωτῶν του καὶ ἔσπευδεν ὅπου ἦτο χρήσιμος καὶ ἀναγκαία ἡ παρουσία του. Καὶ δεκατέσσαρας λεύγας ὁδοιπορήσας τὴν 17 Ὀκτωβρίου ἐκοιμήθη ἐνδεδυμένος ἐπὶ σωρείας ἀχύρου, εἰς μικρὸν τι χωρίον, μὴ ἔχων οὔτε ἓνα ὑπνῆρτην οὔτε τὰ ἐπιπλα. Καὶ ὅμως ὁ ἐπίσκοπος τῆς Αὐγούστης εἶχε πλησίον τοῦ αὐτοκράτορος προητοιμασμένον τὸν πύργον του πρὸς ὑποδεξίωσιν. Ὁ δὲ στρατηγὸς Μάιν, βραδύως ἐννοήσας ὅτι περιεκυκλοῦτο ἤδη ὑπὸ τῆς γαλλικῆς στρατιᾶς, ἀπεφάσισε νὰ εἰσέλθῃ εἰς Οὐλμαν, καὶ ἡ θέσις του κατήντα ἤδη ποσοῦτον ἐπισηφάλης, ὥστε τὴν 19 Ὀκτωβρίου ἔγραψεν εἰς τὸν αὐτοκράτορα ὅτι παραδίδεται αἰχμάλωτος αὐτός τε καὶ ἡ φρουρά ἅπασα. Καὶ ὁ Ναπολέων πέμπει ἀμέσως τὸν Βερδικὴν νὰ κλείσῃ τὰς συνθήκας, συνωμολογήθη δὲ ὅτι τὴν ἐπιούσαν ὅλον τὸ ἐν Οὐλμῃ στράτευμα θέλει παραδοθῇ μετὰ τῶν ὅπλων καὶ τῆς ἀρπαστικῆς, παραδοθησομένου καὶ τοῦ φρουρίου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ τροφίμων καὶ πολεμοφοδίων.

Τὴν δὲ αὐγὴν τῆς ἐπιούσης ἅπαν τὸ γαλλικὸν στράτευμα παρετάχθη ὡς ἐν μάχῃ, καὶ τῶν θύρων ἀνοιχθεισῶν, ἐπαίξαν τὰ τύμπανα καὶ οἱ αὐλοὶ,

καὶ ἅπασα ἡ μουσικὴ ἐπαίανισεν ἤχον μάχιμον καὶ χαρμόσουν. Τὸ ἐχθρικὸν στράτευμα τότε παραλάσσον ἐν σιωπῇ, ἔρριπτε τὰ ὅπλα εἰς βαθύτατον λάκκον ἐπίτηδες ἀνασκαφέντα εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ λόφου, ὅπου ὁ Ναπολέων ἵστατο. Καὶ τρισμύριοι μὲν ἦσαν οἱ πεζοὶ, ἱδισχίλιοι δὲ οἱ ἵπποι καὶ εἴκοσι, μείον ἐνὸς, οἱ στρατηγοὶ, τεσσαράκοντα σημαῖαι καὶ ἐξήκοντα τηλεβόλα μετὰ τοῦ ἐφοπλισμοῦ αὐτῶν.

Καὶ ἡ μὲν κυρίευσις τῆς Οὐλμης διέσπειρε τὸ θάμβος εἰς τοὺς λαοὺς τῆς Εὐρώπης καὶ τοὺς βασιλεῖς, δὲν συνεπλήρωσεν ὅμως τὴν καταστροφὴν τῶν Αὐστριακῶν καὶ ὁ ἀρχιδουὲς Φερδινάνδος συντάξας πάλιν τῆς στρατιᾶς του τὰ λείψανα, προπαρασκευάσθη εἰς ἄμυναν.

— Ἄς σπεύσωμεν εἰς τὴν παντελεῖ καταστροφὴν των, εἶπεν ὁ Ναπολέων, ἀκούσας τὴν εἰδήσιν, ἡ δὲ νίκη δὲν ἐμακρύνετο πλέον ἀπὸ τὸν Ἀετόν του. Εἶπεν ἤδη αὐτὸς μετὰ τὴν μάχην τῆς Νορμπεργης,

— Εἶναι ἡ τελευταία μάχη των, ἐλπίζω ὅτι διὰ πολλὴν καιρὸν δὲν θὰ ἀκουσθῶσιν Αὐστριακοί. Τώρα ἔρχομαι εἰς σᾶς, φίλτατοι Ρῶσσοι!

Καὶ ἀληθῶς ὤρμησε κατ' αὐτῶν, τοὺς ἐκτύπησεν εἰς διάφορα μέρη καὶ τὴν 13 Νοεμβρίου 1805 εἰσῆρχετο μετὰ τῆς ἀρχαίας φρουρᾶς του εἰς τὴν μητρόπολιν τῆς Αὐστρίας. Ἐνῷ δὲ ἡ φρουρά παρήλλασεν, ἐπιλεκτός τις δυσχεραίνων διὰ τὸ πλῆθος τῆς ἰλῦς ἐκράυγασε.

— Καὶ εἶναι πατρίς των αὐτὴ ἡ λᾶσπη;

Ἐν τούτοις ὁ Ναπολέων δὲν ἔμεινεν ἐπὶ πολὺ ἐν Βιέννῃ, καὶ καταδιώκων τοὺς Ρῶσσους, τοὺς ἐφθασεν εἰς τὸ Βροῦν, ἐκυρίευσεν τὴν πόλιν καὶ ἐπορεύθη πρὸς τὸ Βισχάου ὅπου ὑπῆρχε στρατόπεδον δέκα μυριάδων πολεμιστῶν, ὁδηγουμένων ὑπὸ δύο αὐτοκρατόρων καὶ ὑπὸ πολλῶν ἐμπειρῶν στρατηγῶν. Καὶ διεγέλα μὲν ἡ ἡμέρα πρώτη τοῦ Δεκεμβρίου καὶ παραμονὴ τῆς μάχης τοῦ Ἰστερλιτσ, ὃ δὲ Ναπολέων, περιελθὼν πάσας τὰς ἀνωμάλους θέσεις, ἐστάθη ἐπὶ τινος ὑψώματος πλησίον τῆς θέσεως τοῦ στρατοπέδου του καὶ διέταττε τὴν καταμέτρησιν τῶν διαστημάτων.

— Κύριοι, εἶπεν εἰς τοὺς ὑπακισιστάς του, καὶ τοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ ἐπιτελείου, σᾶς συνιστῶ τὴν ἀκρίβειαν τῶν καταμετρήσεων διότι αὐρίον θὰ διέλθῃτε πολλάκις ἐκ τῶν θέσεων τούτων.

Μετέφερον δὲ διὰ τῶν ἀνδρῶν δώδεκα πεδινὰ τηλεβόλα ἐπὶ ὕψους τινὸς μεμονωμένου ἄνω τοῦ μετώπου τῆς ῥωσικῆς στρατιᾶς, καὶ ἐπειδὴ ἡ μετακίνησις ἀμαζῶν πολεμοφοδίων ἦτον ἀδύνατος, ἐφρόντισε νὰ ἐφοδιάσῃ μετὰ διακοσίων γομώσεων ἕκαστον τηλεβόλον.

— Εἶναι πολλοὶ, εἶπε, διότι ἔχω ἀπόφασιν νὰ τοὺς κτυπήσω καθὼς πρέπει.

Ὁ Ναπολέων διαβαίνων εἰς τὸ στρατόπεδόν του πρὸ τινος σκοποῦ, χωρὶς νὰ τὸν χαιρετήσῃ παρούσῃς ὅπλα, πρᾶγμα ἀσυνείθιστον εἰς αὐτόν,

ἠκολούθει τὴν πορείαν τῶν σκέψεών του κατὰ τῶν ῥώσων.

— Καὶ τίς τὸ πιστεύει; ἔλεγε, νομίζουν ὅτι δύνανται νὰ μᾶς καταπύωσι.

— Ὡ, ὦ! ἐψιθύρισε τότε ὁ σκοπὸς, ἄφες τοὺς καὶ τοὺς κτενίζομεν καθὼς πρέπει!

Ὁ δὲ Ναπολέων,

— Ἐχεις, δίκαιον τῷ εἶπε νέων διὰ τῆς κεφαλῆς ἀποφατικῶς, ναί! θὰ τοὺς κτενίσωμεν.

Καὶ προετοιμάσας τὸ σχέδιον τῆς μάχης ἐξέδωκε προκήρυξιν, ἥτις ἠλέκτρισε τὸν στρατὸν καὶ διήγειρεν ἐνθουσιασμὸν ἀνέκφραστον. Θέλων δὲ νὰ ἰδῇ ἰδίῳις ὀφθαλμοῖς τὸ ἀποτέλεσμα τῆς προκηρύξεως, περὶ τὸ μεσονύκτιον ἐκάλεσε τὸν Δυρὸκ, καὶ τὸν Ζιουνῶ.

— Βάλετε ἐν ἐπένδυμα, τοῖς εἶπε καὶ ἀκολουθεῖτέ με.

Δριμύτατον ἐν τούτοις ἦτο τὸ ψῦχος καὶ οἱ στρατιῶται διεσκέδαζον ὁμιλοῦντες πλησίον εἰς τὸ πῦρ, καὶ ἄλλοι μὲν διηγείτο τῆς Ἰταλίας τὰ κατορθώματα, ἄλλοι δὲ τὰ τεράστια ἔργα τῆς στρατιᾶς τῆς Αἰγύπτου καὶ πάντες εὐελπίζοντο διὰ τὴν προσεχῆ μάχην. Ὁ δὲ Ναπολέων ἀπαρτήρητος διέδβαιεν εἰς τὰ διάφορα πυρὰ, ἀλλὰ δεκανεὺς τις ἀλλάσσω τὴν στιγμὴν ταύτην τὴν τουφεκόπετραν, ὀπισθοδρομεῖ καὶ λέγει εἰς τοὺς συντρόφους του.

— Ἴδου ὁ Μικρὸς Δεκανεὺς!

Ὁ Αὐτοκράτωρ! ὁ Αὐτοκράτωρ! ἐπεφώνησαν πάντες, ὁ Αὐτοκράτωρ! ἐπανελάμβανον καὶ οἱ μακρότερον εὐρισκόμενοι.

Καὶ καθ' ὅλας τὰς τάξεις ἐγείρεται ὁμόψυχος, μία κραυγὴ, ζήτω ὁ Αὐτοκράτωρ, ἀντηχήσασα καθ' ὅλον τὸ στρατόπεδον. Πάντες δὲ ἤθελον νὰ ἰδῶσι τὸν αὐτοκράτορα, ἀλλὰ τὰ πυρὰ ἐσθύνοντο ἤδη καὶ ἐπεχύνετο σκοτία εἰς τὸ στρατόπεδον. Ἐμπνευσίς τότε εὐτυχῆς ἔλαμψεν εἰς τὴν διάνοιαν τῶν στρατιωτῶν, οἵτινες, θέλοντες νὰ φωτίσωσι τὸν δρόμον τοῦ αὐτοκράτορος, λαμβάνουσι τὸ ἄχυρον τῆς κλίνης τῶν, τὸ δένουσι ἐπὶ τῆς ἄκρας τῆς λόγχης, τὸ ἀνάπτουσι, καὶ ἰδοὺ πεντήκοντα χιλιάδες λαμπάδες διαφωτίζουσιν τὴν στρατιὴν καὶ δεικνύουσι τὸν Αὐτοκράτορα εἰς τοὺς ἀγαλλομένους πολεμιστάς του. Ἀρχιότατος δὲ τις ἐπίλεκτος τοῦ πρώτου συντάγματος πλσιῶται εἰς τὸν Ναπολέοντα καὶ ἀνείσας εἰς αὐτὸν, τῷ εἶπε,

— Αὔριον, μεγαλειότατε, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ διακινδυνεύσῃς τὴν ζωὴν σου. Σοὶ ὑπόσχομαι ἐν ὀνόματι τῶν ἐπιλέκτων τοῦ στρατοῦ ὅτι δὲν θὰ ἔχῃς ἀνάγκην νὰ πολεμήσῃς ἢ μόνον διὰ τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἡμεῖς αὔριον θὰ σοὶ φέρωμεν τὰς σημαίας καὶ τὸ πυροβολικὸν τοῦ ῥωσικοῦ στρατεύματος διὰ νὰ ἐορτάσωμεν τὴν ἐπέτειον ἡμέραν τῆς στέφώς σου.

— Αὐτὴ θὰ ἦναι ἡ ἀνθοδέσμη, τὴν ὁποίαν θὰ σοὶ προσφέρωμεν! ἐπεφώνησεν ὑπαξιωματικὸς τις.

— Ναί, ναί! . . . Ζήτω ὁ Αὐτοκράτωρ! ἐπεφώνησαν ἐκ γένου πάντες οἱ περικυκλοῦντες αὐτὸν στρα-

τιῶται διὰ τόνου δεικνύοντες πόσον οἱ λόγοι τῶν ἦσαν ἐγκάρδιοι.

— Ἀ! θέλεις δόξαν! εἶπεν ἕτερος· αὔριον τὴν ἔχεις, ἡσύχασον, αὔριον ἔχεις ὅσιν θελήσῃς.

Ὁ δὲ Ναπολέων συγκινηθεὶς δὲν ἤθελε νὰ ἀποσπασθῇ ἐκεῖθεν, διότι ὡς ἐφαίνετο ἀπὸ τὴν ὀψιν τοῦ οἱ λόγοι αὐτοὶ τῷ ἦσαν πολύτιμοι.

— Τί ψιθυρίζεις αὐτοῦ, ἠρώτησεν ὁ αὐτοκράτωρ γηραιὸν τινα ἐπίλεκτον, ἔλκων ἑλαφρῶς τὸν μύστακα αὐτοῦ.

Ὁ μαχητὴς οὗτος ἐκράτει ὡς οἱ λοιποὶ τὴν ἀχυρίνην λαμπάδα του, ἥτις ἐφώτιζε τὴν μελαφὴν φυσιογνωμίαν τοῦ προσώπου του διχαζομένου ὑπὸ μεγάλης πληγῆς.

— Ἐγὼ ἔλεγα . . . ἔλεγα . . .

— Εἰπέ μοι τί ἔλεγες, θέλω νὰ τὸ μάθω.

— ἔλεγα λοιπὸν, ἀπεκρίθη μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ κωμικοῦ τινος γέλωτος, ἔλεγα ὅτι, ὁ διάβολος θὰ μὲ ἐπάρῃ ἂν αὔριον δὲν σκοτωθῶ διὰ τὴν Μεγαλειότητά σου.

— Ἐκτὸς μόνον, προσέθηκεν ἰδὼν ὅτι ὁ Ναπολέων ἐκινήθη μικρὸν, ἐκτὸς ἂν ὑπάρχῃ διαταγή τις ἐμποδίζουσα μὲ νὰ φονευσθῶ, διότι τότε, μὰ τὴν ἀλήθειαν, μεγαλειότατε, τότε δὲν πεύραζει. . . . οἱ ῥῶσσοι . . . καὶ ἔπειτα . . .

Καὶ ὁ μαχητὴς οὗτος δὲν ἤξευρε τί ἔλεγε, τοσοῦτον ἦτο συγκεκινημένος, ὁ δὲ Ναπολέων ἀφείς τὸν μύστακα αὐτοῦ, τοῦ ἔλαβε τὸ ὠτίον καὶ τῷ εἶπε διὰ τοῦ ἀγαθοῦ ἐκείνου μεριδιματός του.

— Σιώπα! σὺ δὲν θὰ φονευθῇς, σοὶ τὸ ἐγγυῶμαι ἐγὼ . . . δὲν θέλω νὰ φονευθῇς, σοὶ τὸ ἀπαγορεύω.

Ἦτον ἤδη βαθεῖα ἡ νύξ, ἀλλ' ὁ οὐρανὸς ἔλαμπε πανταχόθεν κατὰστρος, καὶ ὁ Ναπολέων ἀπῆλθεν εἰς τὸ κατόλυσά του, τουτέστιν εἰς ἀθλίαν τινα καλύβην, ἣν κατεσκευάσαν δι' αὐτὸν οἱ ἐπίλεκτοι δι' ἀχύρου καὶ ὀλίγων σκευῶν, πρὶν δὲ ἀναπαυθῇ, εἶπε ταῦτα εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν διοικητὰς τῶν σωμάτων μετὰ πολλῆς συγκινήσεως.

— Ἴδου ἡ ὥραιότερα νύξ τῆς ζωῆς μου, καὶ ὅμως θλίβομαι ἐγκαρδίως σκεπτόμενος ὅτι θὰ χάσω πολλοὺς τῶν ἀνδρῶν μου μαχητῶν. Θλίβομαι διότι τοὺς θεωρῶ ὡς ἴδια τέκνα μου, πολὺ λίκις δὲ μέρμομαι ἐμαυτὸν διὰ τὸ αἰσθημα τοῦτο φοβούμενος μὴ ἐλαττώσῃ τὴν περὶ τὸν πόλεμον ἐμπειρίαν μου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Ῥωσσελίτις.

Οἱ ῥῶσσοι ἐν τούτοις, θαρρόυντες εἰς τὴν πολυπληθεστέραν δύναμιν τοῦ στρατοῦ αὐτῶν, ἐθάβρουν ὅτι οὐ μόνον τὸ γαλλικὸν στράτευμα θὰ κατατροπώσωσιν, ἀλλὰ καὶ τὸν αὐτοκράτορα αὐτῶν θὰ ζωγρήσωσιν. Ὁ δὲ πρίγκηψ Δολγορόβσκις, τοῦ Ἀλεξάνδρου ὁ ἀπεσταλμένος, ὑπερέβη πᾶν ὄριον εὐπρεπείας διὰ τῆς θρασύτητος αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ Ναπολέοντος, ὅστις ἐδείχθη πῶς δειλιῶν, θέ-

λων διὰ τούτου νὰ ἀποκοιμίσῃ τοὺς μωροὺς ἐχθροῦς του.

Τὴν δὲ τετάρτην ὥραν τῆς αὐγῆς, 2 Δεκεμβρίου, ὁ Ναπολέων ἐπιππος ἐπεθεώρει τὰς προσθοφυλακάς του.

Λαβὼν δὲ τὰς διαφόρους πληροφορίας τῶν θέσεων τούτων, ἐπέσθη ὅτι οἱ Ῥώσοι ἐπέρασαν τὴν νύκτα ἐν μέθῃ καὶ εὐφροσύνῃ, ἐν τῇ βεβαιοτήτῃ ὅτι σήμερον ἐμελλον νὰ νικήσωσι.

Καὶ ἅμα ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου ἕκαστος στρατηγὸς λαμβάνει τὰς ὁδηγίας τοῦ Ναπολέοντος καὶ σπεύδει εἰς τὸ στρατόπεδόν του.

Τῆς μὲν ἀριστερᾶς πτέρυγος τοῦ στρατοῦ προίστατο ὁ Λάνε, τῆς δὲ μέσης ὁ Βερναδότος καὶ τῆς δεξιᾶς ὁ Σούλτ. Μεταξὺ τῶν δύο τελευταίων ἐτοποθετήθη ὁ Μουράτ μετὰ τῶν ἵππων του, καὶ τέλος ὁ Αὐτοκράτωρ μετὰ τοῦ Βερτιέ, τοῦ Ζιουνὼ καὶ τοῦ ἐπιτελείου τάσσεται ἐν ὀπισθοφυλακῇ συγκειμένη ἐκ δέκα μὲν ταγμάτων τῆς ἀρχαίας φρουρᾶς, ἐκ δέκα δὲ ταγμάτων τοῦ στρατηγοῦ Οὐδινότου καὶ ἐκ τριάκοντα ἱλῶν ἵππων καὶ τεσσαράκοντα πυροβόλων. Περιτρέχων δὲ καὶ ἐμψυχῶν τὰ διάφορα συντάγματα,

— Πολεμισαί, τοῖς λέγει, πρέπει νὰ κλείσωμεν τὸν πόλεμον διὰ κεραυνώδους μάχης, ἥτις νὰ ταπεινώσῃ τὴν ὑπερηφάνειαν τῶν ἐχθρῶν μας.

Στραφεὶς δὲ πρὸς τὸ 28ον σύνταγμα ὅπερ συνέκειτο ἐκ νεοσυλλεξίας τοῦ Καλβάδου.

— Ἐλπίζω ὅτι οἱ Νορμανοὶ οὐδὲ πράξωσι σήμερον ἄξια τῆς φήμης τους.

Καὶ πλησιάζας τέλος εἰς τὸ 47ον.

— Σὺς δὲ, ὑπέλαβε, ἐγὼ εἰς ὀνόμασά σου φοβεροὺς, καὶ μὴ λησμονήσετέ ποτε αὐτὸ τὸ ὄνομα.

Καὶ πανταχόθεν ἀπεκρίνοντο, ζήτω ὁ Αὐτοκράτωρ!

Καὶ ἐκ τινος Κανονοστασίου τῆς φρουρᾶς δίδεται τὸ σημεῖον τῆς μάχης, εἰς τὴν στιγμήν δὲ ὁ Σούλτ ὀρμαὶ καὶ διαρρήγνυσι τὴν δεξιάν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ ὁ Λάνε ῥίπτεται ὀρμητικὸς κατὰ τῆς ἀριστερᾶς, ἐνῶ ὁ Μουράτ χύνεται μετὰ τῶν ἵππων ἀκράτητος. Καὶ ἰδοὺ διακόσια πυροβόλα καὶ εἴκοσι μυριάδες πολεμιστῶν συνερχόμενα εἰς συμπλοκὴν λυσσώδη καὶ φοβεράν! Ἐν τούτῳ οἱ θωρακοφόροι τῆς αὐτοκρατορικῆς τῶν Ῥώσων φυλακῆς διασπῶσι τὰς τάξεις ἐνὸς τάγματος τοῦ 4ου συντάγματος τῶν Γάλλων. Τὸ βλέπει ὁ Ναπολέων καὶ σπεύσας εἰς τὸν Βεσσιέρον.

— Στείλει, τῷ εἶπε, τοὺς ἀνδρείους σου ἐπιλέκτους εἰς τὴν δεξιάν πτέρυγαν!

Καὶ ὁ Ῥάπ ὀρμαὶ μετ' αὐτῶν, αἱ δύο φυλακαὶ συμπλέκονται, καὶ μετ' ὀλίγας στιγμᾶς οἱ στρατιῶται τῶν καὶ αἱ σημαῖαι καὶ τὰ τηλεβόλα γίνονται λεία τοῦ Ῥάπ. Καὶ ἡ ἀρχαία σωματοφυλακὴ τοῦ Αὐτοκράτορος βλέπει τὸ λαμπρὸν ἀνδραγάθημα, ψιθυρίζει κατ' ἀρχάς. εἶτα τετράκις ζητεῖ μεγαλοφώνως νὰ ὀρμήσῃ ἐν νεῦμα τοῦ Ναπολέοντος τὴν κρατεῖ καὶ πάλιν ἀκούονται ψιθυρίσματα.

(Εὐτέρ. Τόμ. Ζ'. σὺλ 35)

— Σιωπὴ! κραυγάζει διὰ κεραυνοβόλου φωνῆς ὁ Ναπολέων.

Καὶ τότε οἱ γηραιοὶ ἐπίλεκτοι, ἂν καὶ τὸν ἡγῶσαν περιπαθέστατα παραπονοῦνται μετὰ πικρίας.

— Καὶ τίποτε δι' ἡμᾶς! ἐπιφωνεῖ γέρον τις μαχητῆς, κλαίων καὶ ῥίπτων μετ' ἀγανακτήσεως τὸ ὄπλον του.

Τὸν εἶδεν ὁ Ναπολέων καὶ μειδιῶν, καὶ χωρὶς νὰ θυμώσῃ,

— Σὺ εἶσαι λαμπαργότερος τῶν ἄλλων, εἶπεν ἐν εἰδὲ ἐπιπλήξεως.

Ἐν τούτῳ φθάνει ὁ Ῥάπ, ἔχει θλασμένον τὸ ξίφος, εἶναι αἵματος πλήρης καὶ κόνεως, καὶ φέρει τὸν πρίγκηπα Ῥαπνὶνον αἰχμαλώτων.

— Μεγαλειότατε! κραυγάζει ὁ στρατηγὸς τοῦ Ῥώσικοῦ πυροβολικοῦ, βάλε νὰ μὲ τουφεκίσουν, ἐγὼ ἔχασα τὸ πυροβολικόν μου!

— Πρίγκηψ, ἀποκρίνεται ὁ Ναπολέων, ἐπαινῶ τὸ ἄλγος σου, ἀλλ' ὁ νικῶμενος ὑπὸ τῆς στρατιᾶς μου, δύναται νὰ ᾔνῃ ἀνδρείος καὶ ἄξιος τῆς εὐλαβείας μου. . . Ῥάπ, ἀπόδος τὴν σπάθην εἰς τὸν πρίγκηπα Ῥαπνὶνον!

Ἀπὸ δὲ τὰ ὕψη τοῦ Ωστερλίτς ἐβλεπεν ὁ αὐτοκράτωρ τῶν Ῥώσων καὶ ὁ τῆς Αὐστρίας τὴν κατατρόπωσιν τῶν σωματοφυλακῶν αὐτῶν, καὶ ἐδοκίμασαν νὰ τοὺς συντρέξωσιν, ἀλλ' ὁ Βερναδότος προσβάλλει καὶ αὐτοὺς, καὶ ἡ νίκη δὲν ἀμφιταλαντεύεται. Ἐν τούτοις σῶμά τι Ῥώσων πολυπληθὲς διωχθὲν ἤδη ἀπὸ τῶν πρώτων θέσεων εὐρίσκειτο εἰς ταπεινὸν τὸ μέρος πλησίον λίμνης παγωμένης, ὁ δὲ Ναπολέων τρέχει ἐκεῖ μετὰ τοῦ ἐλαφροῦ τῆς σωματοφυλακῆς πυροβολικοῦ καὶ ὁ ὑπολοχαγὸς Φόρτης διώκει τὰ πυροβόλα τῆς Ἰταλικῆς φρουρᾶς τοῦ αὐτοκράτορος.

— Νὰ τοὺς σαρώσωμεν, Μεγαλειότατε, διὰ τῶν πολυβόλων; ῥώτησεν ὁ Βερτιέ, ἐνῶ τὰ πυροβόλα ἐτοποθετήθησαν βολὴν πιστολίου ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν.

— Ὅλοι πρέπει νὰ καταστραφῶσιν, ἀπεκρίθη ὁ Αὐτοκράτωρ.

Καὶ ὁ Φόρτης, ἔμπειρος κατὰ τὴν καταστρεπτικὴν ταύτην τέχνην, διέταξε τὸ πῦρ, τὰ δὲ ὀβούζια καὶ αἱ σφαῖραι, ὅτε μὲν κατὰ τῆς πληθύος ῥιπτόμεναι, ὅτε δὲ τὸν πάγον τῆς λίμνης θραύουσαι, ἐπροξένουν καταστροφὴν εἰς τοὺς φεύγοντας. Δεκάκις χίλιοι ἐτάφησαν ὑπὸ τοὺς πάγους.

Ἐνῶ δὲ ὁ Βερτιέ ἐδείκνυνεν εἰς τὸν Ναπολέοντα τὴν θραύσιν τῶν ἐχθρῶν, ὁ Ναπολέων ἔκυπτε καὶ τῷ ἔλεγε

— Δὲν θέλω λησμονήσῃ ποτὲ ὅτι ἤρχισα τὸ στάδιόν μου διὰ τοῦ ὄπλου τούτου.

Οὕτως ἐτελείωσεν ἡ περιβόητος μάχη, ἀληθὲς μάχη γιγάντων, ὡς ἡ διαταγὴ τοῦ στρατοῦ τὴν ὀνόμασε. Οἱ δὲ στρατιῶται διὰ πολὺν χρόνον τὴν ἐκάλουν Ἡ Μάχη τῶν Τριῶν Αὐτοκρατόρων, τινὲς δὲ Ἡ μάχη τῆς ἐπετείου ἡμέρας, ἀλλ' ἡ μάχη αὕτη διετήρησε τὸ ὄνομα Ωστερλίτς δοθέν ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος αὐτοῦ.

Ἐνῷ δὲ τρόπαια τῆς ἀξιωμαθμονεύτου νίκης ἦσαν τεσσαράκοντα σημαῖαι καὶ ἡ αὐτοκρατορική τῶν Ῥώσων, ἑκατὸν εἴκοσι τηλεβόλα, εἴκοσι στρατηγοί, τρισμῦριοι αἰχμάλωτοι Ῥῶσοι καὶ ἄλλοι τόσοι φονευθέντες, οἱ Γάλλοι ἀπέβαλον μόνον χιλίους ἑξακοσίους ἄνδρας. Μόνος στρατηγὸς πληρωθεὶς ἀπέθανεν ὁ Βαλουβερ. Ἐπεθύμουν, ἔγραψεν εἰς τὸν Ναπολέοντα, νὰ πράξω περισσότερα ὑπὲρ ὑμῶν, μετὰ μίαν ὥραν ἀποθνήσκω. Κρίνω περιττὸν νὰ συστήσω εἰς ὑμᾶς τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα μου.

Καὶ ἀληθῶς ἡ σύστασίς του ἦτο περιττή, διότι ὁ Ναπολέων ἐθεώρησε πάντοτε ἱερὰν ὀρεῖλὴν τὴν εὐγνωμοσύνην του. Ὁ ἀνδρεῖος Βαλουβερ, οὗ τινος ὁ μηρὸς ἐθραύσθη ὑπὸ ὀβουζίου, ἐπεφώνησε πρὸς τοὺς στρατιώτας τοὺς σπεύσαντας εἰς βοήθειάν του. — Σταθῆτε, φίλοι μου! ἐνθυμηθῆτε τὴν διαταγὴν τῆς ἡμέρας· μετὰ τὴν νίκην μὲ βοηθεῖτε.

Ὁ δὲ στρατιώτης Καρπεντιὲ τοῦ 41 συντάγματος, καιρίως πληρωθεὶς, δὲν ἄφησε τοὺς συντρόφους νὰ τὸν φέρωσι μακρὰν τοῦ πυρός.

— Σεῖς δὲν τὸ πιστεύετε, τοῖς ἔλεγε· καλλίτερον θέλω νὰ ἀπιθῶ εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης, ἢ εἰς χεῖρας τῶν χειρουργῶν τοῦλάχιστον εἶμαι βέβαιος οὕτω νὰ μὲ θάψετε ἀκέραιον.

Ἄλλος δὲ τις, ὁ Τριγῶ, ὀπλίτης τοῦ 47ου πληρωθεὶς θανασίμως ὑπὸ σφαίρας πολυβόλου, ἠρώτησε τὸν χειρουργὸν ἂν ἠδύνατο νὰ ζήσῃ μετὰ τῆς αὔριον. Ὁ χειρουργὸς ἐδίσταζε ν' ἀποκριθῇ, καὶ ἐκείνος.

— Σκάνω ἀπὸ τὸ κακὸν μου, ἔλεγεν, ὅτι πρέπει νὰ ἀποθάνω σήμερον· αὔριον δὲν μὲ ἔμελε!

Τὴν αὐτὴν τῆς μάχης ἐσπέραν ἔλεγεν ὁ Ναπολέων εἰς τοὺς ἀνωτέρους τοῦ ἐπιτελείου αὐτοῦ ἀξιωματικούς.

— Τριάκοντα μάχαις συνεκρότησα τοιαύτας, ἀλλ' εἰς οὐδεμίαν ὑπῆρξεν ἡ νίκη τοσοῦτον ἐντελὴς καὶ σπουδαία.

Ἐνίκησε τὴν μεγάλην νίκην πολεμίας μετὰ πεντάκις μυρίων ἀνδρῶν, ἐναντίον ἑκατὸν εἴκοσι πέντε χιλιάδων πολεμίων. Ἡ δὲ ἀρίστη δύναμις, ἡ σωματοφυλακὴ του, δὲν ἐπολέμησε, ὀφείλεται ἡ νίκη ὁλόκληρος εἰς τὴν μεγαλοφυΐαν του.

Ὁ Ναπολέων κατέλυσε τὴν νύκτα εἰς Ὀστερλίτς εἰς τὸ μέγαρον τοῦ πρίγκηπος Κάουνιτς, ἐνῷ δὲ ἔτρωγε ὀρνίθιον ἐψημένον — πρὸ εἴκοσι τεσσάρων ὥρων ἦτον νῆστις. — παρουσίαν αὐτῷ δεκαπέντε στρατηγῶν ῥώσσους αἰχμαλωτισθέντας. Τοῖς ὠμίλησε μετὰ πολλῆς ἀγαθοσύνης καὶ τοῖς εἶπε λόγους παρηγορητικούς· εὐλαβούμενος τὴν συμφορὰν τῶν, ἀλλὰ μετὰ αὐτῶν ἤκουσε καὶ τὸ ὄνομα τοῦ στρατηγοῦ Λαγγερῶν γάλλου ἐκπαιδευθέντος μετὰ τοῦ Ναπολέοντος εἰς τὴν αὐτὴν σχολήν. Ἦτο πρόσφυξ καὶ κατεγράφη ἐθελοντῆς εἰς τὸν στρατὸν τῆς Ῥωσσίας, ὁ δὲ Ναπολέων, ἅμα ἀναδειχθεὶς Ἰπάτος, προέτεινεν αὐτῷ νὰ ἐπανέλθῃ ἀποδιδόμενη· τῆς πατρικῆς περιουσίας του. Ὁ πρόσφυξ δὲν ἐδέχθη. Διὸ ὁ Ναπολέων

συνέσπασε τὰς ὀρεῖς· ἀκούσας ἀπαγγελθὲν τὸ ὄνομά του.

— Οὗτος εἶναι πλείοντος οἴκτου ἄξιος, εἶπε καὶ ἔστρεψε τὸ πρόσωπον.

Μετ' ὀλίγον δὲ βλέπων αὐτόν,

— Τίς ὠδήγει τὸ στρατεύμα σας; τὸν ἠρώτησεν ἀδιαφόρως.

— Ὁ Αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος, Μεγαλειότατε.

— Σὲ ἐρωτῶ διὰ τὸν στρατάρχην τῶν Ῥώσων, ὑπέλαβεν ὁ Ναπολέων,

— Ἦτο ὁ στρατηγὸς Κουτουζῶφ, Μεγαλειότατε.

— Ἡ βεβαίως, ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος πολὺ νέος, δὲν ἠδύνατο μόνος νὰ διευθύνῃ τοσοῦτον πολυπληθὲς στρατεύμα, πιστεύω δὲ ὅτι πρῶτην φορὰν εἶδε τὸ ἐχθρικὸν πῦρ.

— Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη ὁ στρατηγὸς μετ' εὐλαβείας, θαρρῶν ἴσως ὅτι θαυπέυει τὴν φιλοτιμίαν τοῦ νικητοῦ, ἡ Μεγαλειότης σας δὲν εἴθε πρεσβύτερος τοῦ αὐτοκράτορος κυρίου μου — ὁ Ναπολέων ὕψωσε τὸ μέτωπον — καὶ ὅμως ἐκερδήσετε πλέον τῶν εἴκοσι μαχῶν.

— Εἰπέ, κύριε, πλέον τῶν τεσσαράκοντα, καὶ δὲν λανθάνεσαι, ὁ κύριός σου — ἀφοῦ οὕτως ἀγαπᾷς νὰ τὸν ὀνομάσῃς — εἶναι κατ' ἔτη ὀκτὼ νεώτερός μου, διότι ἐγὼ μὲν ἔχω τριάκοντα ἐξ ἔτη αὐτὸς δὲ εἴκοσιν ὀκτὼ· ἀλλ' ἐγὼ εἶμαι ἴσως πρεσβύτερος αὐτοῦ ἓνα αἶψα ὁλόκληρον... εἶναι ὅμως ἀληθὲς ὅτι δὲν ἐξεπαιδεύθη εἰς τὸ αὐτὸ σχολεῖον ὅπου ἐγὼ καὶ σὺ ἐξεπαιδεύθημεν.

Πληρώσας δ' οἶνου ἐν ἀργυροῦν ποτήριον,

— Κύριε Λαγγερῶν, τῷ εἶπε, πῶς τοῦτο, εἶναι καλόν.

Ἐνῷ δὲ ὁ αἰχμάλωτος εὐχχριστήσας δ' ὑποκλίσεως ἐπλησίαζεν εἰς τὰ χεῖλη του τὸ ποτήριον,

— Στάσου μίαν στιγμὴν, ὑπέλαβεν ὁ Ναπολέων, στάσου, κύριε Λαγγερῶν, ὀρεῖλῳ νὰ σοὶ γνωστοποιήσω ὅτι ὁ οἶνος εἶναι γαλλικὸς, εἶναι Βουρδιγάλιος.

Καὶ ἐτόνισε καλῶς τὴν τελευταίαν λέξιν — ὁ αἰχμάλωτος ἦτο ἀπὸ τὰ Βουρδιγάλα — μετὰ δὲ τὴν μικρὰν ταύτην ἐκδικήσιν εἶπε παρηγορητικούς λόγους πάλιν εἰς τοὺς αἰχμαλώτους, καὶ διέταξε νὰ τοὺς περιποιηθῶσι μετ' εὐλαβείας.

Ἦτον ἤδη μεσονύκτιον. Ὁ κύριος Χάουγχιτς ἔρχεται κομιστὴς ἐπιστολῆς τοῦ βασιλέως τῆς Ρωσσίας.

— Τὸν περιέμενον! ἐπεφώνησεν ὁ Ναπολέων.

Καὶ ἀποσφραγίσας τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, κατὰ τὴν βασιλικὴν γλῶσσαν, ἀνέγνωσε καὶ πάλιν ἐπανέλαβε τὴν ἀνάγνωσιν, καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν ἀπεσταλμένον,

— Τοῦτο εἶναι συγχαρητήριον, κύριε Βαρώνε, σταλμένον πρὸς ἐμὲ ὑπὸ τῆς τύχης· ἔχει καλῶς.

— Στοιχηματίζω, εἶπεν εἰς τὸν Ζιουνὼ ἅμα τοῦ ἀπεσταλμένου ἀναχωρήσαντος, ὅτι εἶχε δύο ἐπιστολάς μίαν δι' ἐμὲ, μίαν ὁμοίαν διὰ τὸν ἀντίπαλον αὐτοκράτορα. Δὲν εἶδτε πόσον ἐβράδυνεν ἀναζητῶν τὴν πρὸς ἐμὲ ὠρισμένην, διότι ἐγὼ ἤμην

ὁ νικητής; Ἦθελα γελάσει ἐγκαρδίως ἐάν κατὰ λάθος μοι ἔδιδε τὴν ἄλλην, ἥτις θά ἦτο αἰτία κηρύξεως πολέμου. Οἱ τοῦρκοι ἐν τοιαύτῃ περιστάσει, ἤθελον τοῦ ψαῦσει τὸν κόλπον.

— Ἡ Μεγαλειότης σας δὲν εἴσθε Τοῦρκος, δόξα τῷ θεῷ! εἶπε μειδιάσας ὁ Ζιουνό. Ὁ δὲ Ναπολέων ἔλαβε τὴν παρειὰν τοῦ Ζιουνό διὰ δύο δακτύλων καὶ θωπεύων τὸν ἀγαπητόν του ὅστις ἐκλαυσεν ἀπὸ εὐχαρίστησιν,

— Εἶμαι περίεργος, εἶπε, τί θά μοι εἶπῃ αὐριον ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας.

Τὴν δὲ ἐπιούσαν μετέβη μετὰ τῆς σωματοφυλακῆς του εἰς τὴν ὀρισθεῖσαν διὰ τὴν συνδιάλεξιν θέσιν κειμένην παρὰ τὴν προσθοφυλακὴν τοῦ Βεροναρδότου. Μετ' ὀλίγον ἐφθασε καὶ ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας ἐντὸς ὀχήματος, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῶν πριγκιπῶν Ἰωάννου καὶ Μαυρικίου Λιχτενστάιν, τῶν στρατηγῶν Κονμάγερ, Βούβμι καὶ Σουτερίμ καὶ τῆς σωματοφυλακῆς τῶν οὐσάρων.

Αἱ μὲν σωματοφυλακαὶ ἀμφοτέραι ἐστάθησαν διακόσια θήματα μακρὰν τῆς θέσεως ἐνθα συνήρχοντο οἱ αὐτοκράτορες, ὁ δὲ Ναπολέων πεζὸς ἐπορεύθη καὶ ἐναγκαλισθὴ τὸν Φραγκίσκον. Ὁ Βερτιέ μόνον ἦτο πλησίον τοῦ πρώτου εἰς τὴν ὑπαιθρον ἐστίν, καὶ ὁ Ἰωάννης Λιχτενστάιν πλησίον τοῦ δευτέρου.

— Συγχωρήσατέ με, αὐτοκράτωρ, ἂν σᾶς δέχωμαι οὕτω τὸ ὑπαιθρον εἶναι τὸ μέγαρόν μου πρὸ τριῶν ἡδὴ μηνῶν.

— Μὰ τὴν ἀλήθειαν, αὐτοκράτωρ, ἀπήντησεν ὁ τῆς Αὐστρίας, τόσον γνωρίζετε νὰ ὠφεληθῆτε ἀπὸ τοιαύτην κατοικίαν, ὥστε πρέπει ἀναγκαίως νὰ σᾶς ᾔναι ἀρεστή.

Τοῦ Βερτιέ τότε καὶ τοῦ πριγκιπὸς Λιχτενστάιν ἀποσυρθέντων, ὠμίλησαν οἱ αὐτοκράτορες ἐπὶ δύο ὁλοκλήρους ὥρας, καὶ οὐδεὶς γνωρίζει τί εἶπον. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἐγένετο ἀναχωρῆ καὶ ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας ἔδωκε τὸν λόγον του εἰς τὸν Ναπολέοντα, ὅτε ἀπεχωρίσθησαν, νὰ μὴ τῷ κηρύξῃ πλέον τὸν πόλεμον.

ΙΑΙΝΗ. ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΝ ΒΕΡΟΛΙΝΩ.

Ἐνῷ οἱ Αὐτοκράτορες Ἀλέξανδρος καὶ Φραγκίσκος, ὀφελόμενοι ἐκ τῆς ἀναχωρῆς ἐμελέτων πῶς νὰ ἐπανορθώσωσι τὰς ζημίας τοῦ Ὀστερλίτς, ἡ Πρωσία ἐπέστελλε διακοίνωσιν εἰς τὸν ὑπουργὸν Ταύλλερὰν ὑβριστικὴν καὶ ἀγέρωχον, ἐπιτάττουσα εἰς τὸν Γαλλικὸν στρατὸν νὰ ἐκκενώσῃ τὴν Γερμανίαν ἐσπευσμένως.

Τὴν διακοίνωσιν ταύτην, ἥτις ἐγράφη ἐν στιγμῇ παραφορᾶς καὶ ἀλαζονίας ἤρπασεν ὁ Ναπολέων ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ ὑπουργοῦ του, ἐπιφανήσας μετ' ἀγανακτήσεως.

— Ἀρκεῖ πλέον, ἀρκεῖ! καὶ πικρῶς μετ' ὀλίγον μειδιάσας, προσέθηκε, ὀικτείρω τὸν Βασιλέα τῆς Πρωσίας, ὅτι ἀγνοεῖ τὴν γαλλικὴν δὲ ἠδυνήθη νὰ ἀναγνώσῃ, ἀλλ' ὑπέγραψεν ἀπατηθεὶς

τὸν λίβελλον τοῦτον, ὃν ἐκάλεσαν διακοίνωσιν.

Καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ἐργάζετο προετοιμάζων τὸν στρατὸν καὶ τὰ σχέδια τοῦ πολέμου.

— Τὸ στράτευμά μου τὴν 8 τοῦ μηνὸς ἀντιπαρατάττεται κατὰ τοῦ πρωσσικοῦ. Τὴν 10 συγκροτῶ μάχην εἰς Σκαλφίλδ, οἱ πολέμιοι ἀποσύρονται εἰς Ἰαίνην ἢ Βεκμάρ καὶ ἐκεῖ τοὺς κτυπῶ πάλιν. Τὴν δὲ 14 ἢ 15 κατατροπώνω τὴν στρατιὰν τῶν Πρώσων, καὶ ἀπὸ τὴν 20 μέχρι 25 οἱ ἀστοί μου κυμαίνονται ἐπὶ τὰ κωδωνοστάσια τοῦ Βερολίνου.

Ταῦτα, ἀληθῶς προφητεύων, ἐπεφώνησεν εἰς τοὺς ἐπιτελεῖς αὐτοῦ, ἀφοῦ ἐμελέτησεν ἐπὶ τοῦ χάρτου τὰς θέσεις τῶν πολεμίων, οἵτινες κατεῖχον τὴν Βουαριὰν ἅπασαν.

Τὴν 13. ἐστρατοπεδεύθη ἐν Ἰαίνῃ, καὶ τὴν 14 τὴν μεσημβρίαν ἡ προσθοφυλακὴ του καταβαίνουσα ἐκ τοῦ ὄρους πρὸς τὴν πεδιάδα συνηντήθη μετὰ τῶν πρώτων ἐχθρικῶν τάξεων. Ὁ δὲ Ναπολέων, πρὶν νυκτώσῃ, ἐπεθεώρησε μελετήσας τοὺς τόπους καὶ πεζεύσας τοσοῦτον ἐπλησίασεν εἰς τοὺς ἐχθροὺς ὥστε τουφεκισθεὶς μακρόθεν, ἐπέστρεψε ὀρίζων εἰς τοὺς στρατηγούς του τὴν οἰκείαν ἐκάστου θέσιν διὰ τὴν αὐριον.

Ὁ Ναπολέων ἀφείς τὸ μέγαρον τῆς πριγκιπήσεως, ῥένσ Αέβεσταιν, ἐπορεύθη εἰς τὴν σκηνὴν του στηθεῖσαν ἐν μέσῳ τῆς σωματοφυλακῆς, ὅπου ἐκάλεσεν εἰς δεξιὸν τοὺς σωματάρχας. Τὸ ψῆχος ἦτο ἡδὴ ὑπερβολικὸν καὶ ἡ ὀμίχλη πυκνοτάτη, διὸ ὁ Ναπολέων συνήγαγε τὴν στρατιὰν του εἰς τὸ μικρὸν ὄρος τὸ μόλις διακόσια τοῖσας ἀπέχον τῆς Πρωσσικῆς. Οἱ σκοποὶ δὲν ἐβλεπον τὸν δακτυλὸν των, καὶ εἷς, δις ἐπιφωνήσας, Τίς εἶ, ἐπυροβόλει τὸν αὐτοκράτορα μετὰ συννοίας εἰς τὰς θέσεις περιφερόμενον, ὁ δὲ ἐννοήσας ἐκ τοῦ συριγμοῦ τῆς σφαίρας ὅτι ἐκινδύνευε νὰ πυροβοληθῇ ὑπὸ πάντων τῶν ἄλλων σκοπῶν, ἐρρίφθη κατὰ γῆς καὶ ἀμέσως πάντες οἱ σκοποὶ ἐπυροβόλησαν. Καλέσας τότε τοὺς στρατιώτας του, ἀνεγνωρίσθη καὶ λαβὼν τὸ ὦτίον τοῦ πρώτου τουφεκίσαντος σκοποῦ,

— Τὸ ὄνυμά σου; ἠρώτησε.

— Φραγκίσκος Μορινὸτ, ἀποκρίνεται ὁ εὐζωνος ἐκπληττόμενος ὅτι βλέπει πρὸ αὐτοῦ τὸν αὐτοκράτορα.

— Καὶ πῶς, μὲ ἐξέλαβες ὡς Πρῶσσον! καὶ στραφεὶς εἰς τοὺς ἄλλους μαχητὰς τοὺς περικυκλοῦντας αὐτόν, εἶπε μειδιάσας. Ὁ Μορινὸτ, καθ' ὃ φαίνεται, δὲν καίει ματαίως τὰ φυσικά του, δὲν τουφεκίζει ἢ μόνον Αὐτοκράτορας.

Ὁ δὲ εὐζωνος τοσοῦτον ἐταράχθη συλλογισθεὶς ὅτι ἠδύνάτο νὰ φονεύσῃ τὸν Μικρὸν Δεκανέα, ὥστε μόλις ἐφέλισε ταῦτα.

— Πῶς, ἐγὼ νὰ φονεύσω τὸν αὐτοκράτορά μου; . . . συγχωρήσατέ με! . . . ἀλλὰ τοιαύτη ἦτον ἡ διαταγή . . . ἂν δὲν ἀπεκρίθητε, δὲν ἔπταιον ἐγώ . . . Ἐπρεπε τοῦλάχιστον νὰ μοι εἰπῆτε ὅτι δὲν ἠθέλετε νὰ ὀμιλήσετε.

— Μορισότ, τὸ σφάλμα εἶναι ἰδικόν μου καὶ δὲν σὲ ἐπιπλήττω, ἡ βολή σου ἄλλως, ἂν καὶ εἰς τὸ σκοτός, ἦτο ἱκανῶς εὐστοχος, ἀλλ' ἄκουσον. Μετ' ὀλίγας ὥρας ἐξημερώνει, πυροβόλοι εὐστοχώτερον καὶ σοὶ ἀποδεικνύω ὅτι δὲν φυλάττω μνησι-καλίαν.

Ἦτο τρίτη ὥρα τοῦ μεσονυκτίου, ὅτε ἐπιστρέψας εἰς τὴν σκηνήν, ἐτιλύχθη εἰς τὸν μανδύαν καὶ ἀπεκοιμήθη ἡσύχως. Τὴν 14 πρωὶ αὐτὸς μὲν ἦτο ἐφιππος, ἡ δὲ στρατιὰ παρατεταγμένη πρὸ μιᾶς ὥρας, καὶ ἐπιθεωρῶν τὰ συντάγματα καθ' ἐν ἐκάλει εἰς τὴν μνήμην τῶν πολεμιστῶν, ὅτι ἀκριβῶς πρὸ ἐνὸς ἔτους ἐνίκων τὴν Οὐλμην.

— Οἱ Πρώσσοι, εἶπεν αὐτοῖς, περικυκλούμενοι ἤδη, δὲν θὰ πολεμῶσιν εἰμὴ ὑποχωροῦντες. Τὸ σύνταγμα τὸ ἀφίον αὐτοὺς ὑποχωροῦντας, χάνει τὴν τιμὴν του . . .

Καὶ ὤψων τὴν φωνήν,

— Πολεμισταὶ! ἐκραύγασεν, θὰ τῷ ἀφαιρέσω τοὺς ἀετοὺς τοῦ συντάγματος, ἐάν τις ὑποπέσῃ εἰς τοσοῦτον αἵσχος!

— Ἰπάγωμεν, ὑπάγωμεν! Ζήτω ὁ Αὐτοκράτωρ, ἐκραύγασεν ἅπανα ἡ στρατιὰ καὶ κινηθεῖσα πρὸς πάσας τὰς ὠρισμένας θέσεις, ἤναψεν ἀπανταχοῦ τὸ πῦρ καὶ ἡ μάχη συνεκροτήθη πεισματώδης καὶ φοβερά. Τὸ στράτευμα ἐτήρησεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς συμπλοκῆς τὴν ἐθνικὴν εὐθυμίαν του ἅπασαν. Στρατιώτης τις τοῦ 45 ἐπικαλούμενος ὁ Αὐτοκράτωρ, διότι μικρὸς ἦτο τὸ σῶμα καὶ εἶχεν ὁμοιότητά τινα μετὰ τοῦ Ναπολέοντος, ἀνυπομονῶν διὰ τὴν ἐπιμονὴν τῶν Πρώσσω, ἐκραύγασεν.

— Ἐλάτε μαζὶ μου, ἐπίλεκτοι! ἐμπρός, ἀκολουθεῖτε τὸν Αὐτοκράτορα.

Καὶ ῥίπτεται εἰς τὸ πυκνότερον πλῆθος τῶν πολεμίων, οἱ σύντροφοι τὸν ἀκολουθοῦν καὶ διαρρηγνύουσι τὰς τάξεις τῆς σωματοφυλακῆς τῶν Πρώσσω.

Τὸ ἐσπέρας τῆς μάχης καλέσας ὁ Ναπολέων τὸν ὁμώνυμον τοῦτον Δεκανέα, τὸν ἐκόσμησε διὰ τὸν παρασκήμιον τῆς λεγεῶνος τῆς τιμῆς, εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης καὶ τὸν ἐνηγαλίσθη. Ἐκτοτε δὲ οἱ στρατιῶται τοῦ 45 ὠνόμασαν τὸν ἐπίλεκτον τοῦτον Μέγαν Δεκανέα, θέλοντες νὰ τὸν διακρίνωσιν ἀπὸ τὸν Μικρὸν ὅστις τὸν ἐτίμησε τοσοῦτον ἐναγκαλισθεὶς αὐτόν.

Ὁ Ναπολέων εἰσελθὼν ἐν θριάμβῳ, καθ' ἃ προεῖπεν, εἰς Βερολίνον, ἀπῆλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ προσεκάλεσε τὸν Σαβαρὴ νὰ λάβῃ ἀπὸ τὸ ταχυδρομεῖον πάσας τὰς εὐρισκομένας ἐπιστολάς, εὑρέθη δὲ μία, μεταξὺ ἄλλων, ἰδιόγραφος τοῦ πρίγκηπος Χάτσελδ, μέλους τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως, ὅστις ἔγραφεν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Πρωσίας περὶ τῶν συμβάντων καὶ ἐσημείου παρατηρήσεις πικράς κατὰ τοῦ Ναπολέοντος. Ὁ μὲν πρίγκηψ ἦτο εἰς Βερολίνον, ὁ δὲ Ναπολέων ἀναγνούς τὴν ἐπιστολήν, ἐπεφώνει.

— Τρόποι ἀπεχθεῖς! ἠκούσθη ποτὲ ἀνανδρία

μεγαλητέρα! κηρύττεται φίλος μου καὶ συνομότης κατ' ἐμοῦ! Γίνεται προδοσία ἀγενεστέρα; Ἐάν τὸν τουφεκίσω ὡς προδότην καὶ κατασκοπον, τίς θέλει μὲ κατηγορήσει; Καὶ σήμερον θέλει τουφεκισθῇ.

Καὶ ἔγραψε τῷ στρατηγῷ Δαβούστ νὰ δικάσῃ διὰ στρατοδικεῖον τὸν πρίγκηπα, ὃν ἐφυλάκισαν ἤδη. Ἀλλ' ὁ Ῥάπ, τῶν ἐγγράφων κομιστῆς, γνωρίζων ὅτι ὁ Ναπολέων δὲν ἠγάπα τὴν ἐκδίκησιν, ἐκράτησε τὸ γράμμα τοῦ πρίγκηπος, ὅπερ ἦτο τὸ μόνον πειστήριον τῆς προδοσίας καὶ κατασκοπίας, αὐτὸς δὲ καὶ ὁ Δυρὸκ ἀνήγγειλαν εἰς τὴν πρίγκη-πῆσαν τὸν κίνδυνον τοῦ συζύγου τῆς.

Ὁ Ναπολέων ἀναβαίνων τὴν βαθμίδα, ἐκπληττεται ἀπαντῶν τὸν Δυρὸκ περιμένοντα.

— Τί τρέχει, στρατηγέ;

— Σὰς λέγω, Μεγαλειότατε.

— Ἀκολουθεῖτέ μοι λοιπόν.

Ἀλλ' ἄμα εἰσελθόντων, ἡ πριγγήπησσα γονυκλιτῶς κλαίουσα.

— Λυπηθῆτέ με, λυπηθῆτέ με, Μεγαλειότατε.

— Καὶ ὁ Ναπολέων μετ' ἀγαθοσύνης ἐγείρει αὐτήν, νεύει εἰς τὸν Σαβαρὴν καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ γραφεῖόν του μετὰ τοῦ Ῥάπ ὅστις ἔδιδε τὸν βραχίονα εἰς τὴν πριγγήπησαν, μόλις δυναμένην νὰ περιπατῇ διὰ τε ἐγκυμοσύνην καὶ διὰ συγκίνησιν. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ πολλάκις ἐπεφώνει, Δυστυχῆς γυνή! ἀξιολύπητος κυρία! Θερρῶν ὅτι αἱ διαταγαὶ ἐξετελέσθησαν ἤδη.

— Γράφον εὐθὺς, λέγει τῷ Ῥάπ, γράψον νὰ ἀναβληθῇ ἡ διαταγή.

Ὁ δὲ Ῥάπ δὲν ἀποκρίνεται, ταπεινώνει τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τῷ ἐγχειρίζει ἐπιστολήν.

— Καὶ τί εἶναι τοῦτο;

Ἐρωτᾷ ὁ Ναπολέων καὶ ἀνοίξας γνωρίζει τὴν ἐπιστολήν τοῦ πρίγκηπος, τὴν ἀπόδειξιν τοῦ ἐγκλήματος.

— Λοιπὸν σὺ μὲ γνωρίζεις, Ῥάπ; σὲ εὐχαριστῶ, μὲ ἐμάντευσε. Γνωρίζεις ὅτι δὲν εἰμαι αἰμοδόρος. Ἰδοὺ πῶς ἔπρεπε νὰ ἦναι οἱ αὐλικοὶ! Ῥάπ, Δυρὸκ, εἰσθε ἐνάρτετοι, εἰσθε οἱ ἀγαπητοί μου καὶ ὁμῶς πόσα λέγουσι κατ' ἐμοῦ οἱ μηδὲν ἱερὸν ἔχοντες, οἱ ἀγενεῖς, οἱ ἄκαρδοι! Σὲ εὐχαριστῶ, Ῥάπ, σὲ εὐχαριστῶ! Ὁ μέγας Φριδερίκος θὰ ἐνέπηγεν εἰς τὸ στήθος σου τὴν σπάθην του, ἢ θὰ διέταπτε τὸν τουφεκισμόν σου . . . καὶ ἐγὼ ἀπ' ἐναντίας, σὲ ἐπαινῶ, ἀγαθὲ Ῥάπ.

Καὶ μετ' ὀλίγον στραφεὶς πρὸς τὴν Κυρίαν,

— Καὶ ὅμως, Κυρία, ὁ συζυγός σου εἶναι ἔνοχος θανάτου ἀνάγνωσον.

— Ἐλεος, Μεγαλειότατε, ἐπεφώνησεν αὕτη ἀναγνοῦσα τὴν ἐπιστολήν καὶ ὠχρίασα, ἔλεος διὰ τὰ τέκνα μου!

— Κυρία, ὑπέλαβεν ὁ Ναπολέων, ἐάν δὲν ὑπῆρχεν ἡ ἐπιστολή αὕτη, δὲν ἦτο οὐδεμία ἐνοχῆς ἀπόδειξις.

— Οἴμοι! ἀλήθειαν λέγετε, Μεγαλειότατε!

— Ἐγὼ δὲν βλέπω ἄλλην θεραπείαν ἢ τὸ νὰ τὴν καύσωμεν, τί λέγεις;

Ἡ πριγγήπησσα ἐκράτει τὴν ἐπιστολὴν ἀπεγνωσμένη, ὡς μὴ ἐννοοῦσα τοὺς λόγους τοῦ αὐτοκράτορος.

— Ἐμπρός, Κυρία, ὑπόθεσις ὅτι εἶσαι μόνη... Πῶς; δὲν τολᾷς; τὴν καίω λοιπὸν ἐγώ.

Καὶ λαβὼν τὴν ἐπιστολὴν τὴν ἔρριψεν εἰς τὰς φλόγας.

— Τώρα, Κυρία, δὲν ἔχω κάμειαν ἀπόδειξιν ὁ κύριος Χάτσφελδ δὲν εἶναι πλέον ἐνοχος.

Τοσοῦτον μὲν ἐφέρετο ἀγαθὸς καὶ γενναῖος ὁ Ναπολέων, ἀλλ' ὅταν ἔλθωσιν αἱ ἡμέραι τῆς δοκιμασίας καὶ τῶν συμφορῶν, τίς θέλει φέρεται γενναίως πρὸς τὸν μέγαν καὶ ἀγαθὸν ἄνδρα;

Οὐδεὶς!

Ἡ Αὐλὴ τῆς Πρωσίας, φυγοῦσα ἐσπευσμένως, δὲν ἠδυνήθη νὰ παραλάβῃ τι ἐκ τῶν Ἀνακτόρων, καὶ ὁ Ναπολέων ἐπορεύθη εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ Μνηματοῦ, ὅπου, ἐν θήκῃ κεδρίνῃ, ἀπλῇ, ἀνεπαύετο ἡ κόνις τοῦ μεγάλου Φριδερίκου. Ἀπῆλθε δὲ καὶ εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ μακαρίτου, ὅπου ἡλθαβήθησαν οἱ ζῶντες καὶ ἐτήρησαν πάντα τὰ ἐπιπλά καὶ τὰ σκεύη. Ὁ Ναπολέων ἐξετάσας πάντα μετὰ προσοχῆς ἔλαβε πᾶν ὅ, τι ἤρεσκεν αὐτῷ. Εὐχαριστήθη δὲ πλέον παντὸς, εὐρὼν τὸ ξίφος μετὰ τοῦ τελαμῶνος καὶ τὸ μέγα παράσημον, ἅτινα ἔφερε ποτε ὁ μέγας Φριδερίκος.

— Ἀ, Ἀ, κύριοι! ἐγὼ ἀγαπῶ κάλλιον τῶν θησαυρῶν τῆς Πρωσίας τὰ πολύτιμα ταῦτα τρόπαια!

Τὸ δὲ ἐσπέρας λέγει εἰς τὸν Ῥάπ.

— Ἴδε τίνα ὥραν δεικνύει τὸ ὥρολόγιον τοῦ μεγάλου Φριδερίκου.

— Τὴν ἐνάτην, Μεγαλειότατε.

— Ὡρα, καθ' ἣν ἀπέθανεν, εἶναι ἤδη εἴκοσις ἔτη, ὑπέλαβε μετὰ συννοίας.

Καὶ ἐνῷ ὁ Ῥάπ παρετήρει μετὰ περιεργείας δύο πιστόλια τοῦ μεγάλου Φριδερίκου, ὁ Ναπολέων ἐννοήσας τὴν σκέψιν του.

— Τὰ ἰδικά μου, εἶπεν, εἶναι ὠραιότερα, δὲν εἶναι ἀλήθεια; ἀλλὰ δὲν βλέπτει, τὰ πιστόλια ταῦτα καὶ τὸ ξίφος εἶναι μνημεῖα πολύτιμα. Ἄγνοεῖς ὅτι ἡ Ἰσπανία μοι ἔστειλε τὸ ξίφος Φραγκίσκου τοῦ πρώτου; Ἡ προσφορὰ ἦτο μεγάλη καὶ οἱ Ἰσπανοὶ ἠσθάνθησαν τὴν θυσίαν. Καὶ ὁ ἀπεσταλμένος τῆς Περσίας δὲν μοι ἐχάρισε τὴν σπάθην, ἥτις ἦτο τοῦ Γεγγισκάν; Μάθε λοιπὸν ὅτι ὅσον καὶ ἂν ἦναι πολύτιμα τὰ ὅπλα αὐτά, ἐγὼ τὰ ἀντήλασσον μετὰ τῆς λεπίδος ταύτης, ἥτις φαίνεται ταπεινὴ ἐὰν τὴν κρίνῃς ἀπὸ τὴν λαβὴν. Ἰδέ!

— Μεγαλειότατε, ἐτόλμησε νὰ εἰπῇ ὁ Ῥάπ, ἐγὼ ἐκράτουν δι' ἑμαυτὸν τὸ ξίφος τοῦτο.

Ὁ δὲ Ναπολέων λαβὼν αὐτὸν ἐκ τοῦ ὤτιου, ἀπεκρίθη.

— Μήπως δὲν ἔχω τὸ ἰδικόν μου, κύριε σύμβουλε;

Λόγος ὑψηλὸς καὶ ἐν δικαίᾳ ὑπερπανεῖα ὠραῖος.

Ἡ Εἰρήνη. Τὸ θριαμβευτικὸν τόξον. Ἐπάροδος εἰς Παρισίους. Τὸ κυνήγιον. Ἐυδαίου.

— Ἀς ἰδῶμεν ἂν ἦναι ἀνάγκη νὰ διορθώσωμεν διὰ τῶν ξιφῶν τὰ κονδύλια.

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ναπολέων ἐπορεύθη εἰς Σχορμβούργ καὶ ἔκτοτε πάντες οἱ ὑπουργοὶ ἐφαίνοντο σπεύδοντες καὶ σκεπτόμενοι. Ἄν καὶ ἡ Αὐστρία δὲν ἤθελε καὶ ἡ Ρωσσία ἐβράδυνε καὶ ἐφαίνοντο δυστροποῦντες οἱ Πρώσοι, ἐκλείσθη ἡ περιήρμος συνθήκη τοῦ Πρεσβούργου τὴν 26 Δεκεμβρίου 1805. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ Ναπολέων μετέβαλε τὸ θέμα ἐπὶ τὸ ἀπλούστερον δογματίζας ἢ τὴν θέλησιν μου ἢ τὸν πόλεμον, καὶ τελειώσας τὰ πάντα ἐφθασεν ἐν Μονάχῳ τὸν Ἰανουάριον 1806.

Περὶ δὲ τὰ τέλη τοῦ μηνὸς τούτου ἀνεχώρησεν εἰς Παρισίους.

Ἡ κοινότης τοῦ Saint-Blond, ἤγειρε τόξον θριαμβευτικὸν διὰ τὴν διάβασιν τοῦ Ναπολέοντος, τῇ συμβουλῇ τοῦ δημάρχου Βαρὲ, ὅστις ἐπέγραψε,

Τῷ προσφιλεῖ Μονάρχῃ αὐτῆς, ἡ πλέον εὐδαίμων Κοινότης.

Ὁ δὲ δήμαρχος, θέλων νὰ μὴ διαβῇ ἢ μόνον ὁ αὐτοκράτωρ, ἔφραξε διὰ μιᾶς κλίμακος τὸ θριαμβευτικὸν τόξον, ἀλλὰ παρελθόντος τοῦ μεσονυκτίου ὑπῆγε νὰ κοιμηθῇ.

Ἡ ἁμαξὰ τοῦ Ναπολέοντος φθάνει μετ' ὀλίγον καὶ σταματᾷ.

— Τί τρέχει; ἐρωτᾷ ὁ Ναπολέων.

Μαθὼν τὴν αἰτίαν,

— Τὰ ζῶα! ἐπεφώνησε, θέλουν νὰ μὲ τιμῶσιν, ἐμποδίζοντές μου τὴν διάβασιν. Ἀφήσατέ τους νὰ κοιμῶνται, περῶμεν ἄλλον δρόμον.

Τὴν αὐγὴν ἐκυκλοφορεῖ γελοιογραφία παριστῶσα τὸ τόξον πεφραγμένον διὰ κλίμακος καὶ φέρονσα ἐπιγραφὴν.

Τῷ προσφιλεῖ Μονάρχῃ αὐτῆς ἡ πλέον ὑπναροῦ Κοινότης.

Πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς ἐντροπῆς τοῦ δημάρχου Βαρὲ, δὲν ἡγάπα ὁ Ναπολέων, τὸν ἐκάλεσεν εἰς τὸ πρόγευμα.

Ἡ ὑποδοχὴ ἐν Παρισίοις ὑπῆρξε μεγαλοπρεπῆς καὶ ἐνθουσιώδης.

Ὁ Ναπολέων ἔμεινε, τὸν χειμῶνα καὶ τὴν ἀνοιξὴν τοῦ 1806 ἐπιμελούμενος καὶ διευθετῶν τὰ τοῦ Κράτους, καὶ πρὸς διάχυσιν καὶ ἱκανοποίησιν τῶν πολλῶν κόπων ἐξήρχετο εἰς τὸ κυνήγιον ὀργανισμένον οικονομικῶτατα ὡς πάντα τὰ τῆς αὐλῆς του πράγματα.

Ἦτο ἀδέξιος κυνηγός, διότι ἐβιάζετο.

Σηκόνεται συνοδεία περδίκων, ἡ πρώτη βολὴ εἶναι τοῦ αὐτοκράτορος, πυροβολεῖ, καὶ βολὴς πληγόνει τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ Μασσήνα.

— Βερτιέ, σὺ ἐπλήγωσες τὸν Μασσήναν;

— Ὁχι, Μεγαλειότατε.

Ἐπιμένουσιν ἀμφοτέροι λέγοντες ὁ μὲν ναί, ὁ δὲ ὄχι, καὶ ἐπιστρέφουσι μετὰ λύπης. Ὁ Ναπολέων στέλλει τὸν ὑποπιστὴν τῆς ὑπηρεσίας εἰς τὸν Μασσήναν. Ὁ Λαρέν σπεύδει.

— Στρατηγέ, ὁ Αὐτοκράτωρ μὲ στέλλει πρὸς σέ μαθὼν ὅτι ἀσθενεῖς.

— Μικρὰ πράγματα.

— Ναὶ ἀλλ' ὁ ὀφθαλμός σου...

— Μὴ θὰ μείνω μονόφθαλμος;

— Δὲν λέγω τοῦτο, ἀλλὰ πρόσεχε, ἀνάγκως ἐν τούτοις τὴν ἐπιστολήν.

— Ἀνάγκως σὺ, ἐγὼ δὲν βλέπω.

Καὶ ὁ Λαρέν ἀναγινώσκει.

» Ἐξάδελφέ μου, ἅμα σοὶ τὸ ἐπιτρέπη ἡ ὑγεία » ὕπαγε νὰ διοικήσῃς τὸ στρατόπεδον τῆς Πορτογαλλίας. Ὁ κύριος διαφυλάττει σε ὑγιή ».

ΝΑΠΟΛΕΩΝ.

— Τί διαβολάνθρωπος! ἐπεφώνησε γελῶν ὁ Μασσήνας καὶ ὑπερχαίρων πάντοτε *ρίπτει κόριν εἰς τὰ μάτια*.

Τὸ δὲ 1807 ἤρχισεν, ὡς εἰπεῖν, διὰ τῆς μάχης τῆς Ἐυλάου, μάχης ἥτις δὲν ἔφερε οὐδὲν πολιτικὸν ἀποτέλεσμα. Οἱ μὲν ῥώσσοι ἀπέβαλον τρισμυρίου θανόντας καὶ πληγωμένους, οἱ δὲ Γάλλοι δεκαεὶς χιλιάδας καὶ ἑκαστος τῶν ἀντιμάχων ἐπῆνεi ἑαυτὸν ὡς νικητὴν ὥστε ἡ δοξολογία ἐψάλη ἐν Περτρουπόλει καὶ ἐν Παρισίοις, ἀλλὰ κύριος τοῦ πεδίου ὑπῆρξεν ὁ Ναπολέων, πολεμήσας μετὰ δυνάμεως κατὰ τὸ ἡμισυ μικροτέρας, μετ' ὀλίγων τηλεβόλων καὶ ἄνευ ἵππων. Συνειθισμένοι εἰς τὴν συμφορὰς οἱ Ῥώσσοι ὑπερφηανεύοντο ἤδη, διότι δὲν ἔπαθον τὰ πάνδεινα, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐταπεινώθησαν ἀποβαλόντες τὴν Δάνσικαν τὴν 26 Μαΐου· τῇ δὲ 14 Ἰουνίου αἱ δύο πολέμια στρατιαὶ ἦλθον εἰς χεῖρας, εἰς Φρίδλανδ, ὅπου ὁ Ναπολέων ἐκέρδησε νίκην ἐνδοξον καὶ φανερωτάτην.

— Ἡ ἡμέρα αὕτη, εἶπεν ἐπιθεωρῶν τοὺς ἐπιλέκτους του, μᾶς ἐνθυμίζει ἡμέραν ἄλλην ἐπίσης τροπικιοῦχον καὶ ἐνδοξον! σήμερον εἶναι ἐπέτειος τῆς μάχης τοῦ Μαρέγγου.

Καὶ πάλιν ὁ Κζάρος ἐταπεινώθη. Ἐγένετο δὲ ἀνακωχή, πρὸδρομος τῆς ἐν Τιλσίτῃ εἰρήνης ἥτις ἐκλείσθη 9 Ἰουλίου 1807. Κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1808. οἱ δύο αὐτοκράτορες, ὁ Ναπολέων καὶ ὁ Ἀλέξανδρος, συνδιελέγοντο πάλιν εἰς Ἐρφοῦρ καὶ ἐν μέσῳ βασιλέων, πριγκίπων καὶ μεγιστάνων ἡρέσκοντο συμπεριπατοῦντες ἐν οἰκειότητι. Πρωτὰν δὲ τινα ἐνῷ διέβαινον δεξιούμενοι ἀλλήλους πρὸ τινος σκοποῦ, ὁ Ναπολέων σταθεῖς ἐδείκνυε τῷ Ἀλεξάνδρῳ μετ' ἀληθοῦς ὑπερφανείας τὸν γηραιὸν ἐπίλεκτον, οὗτινας τὸ πρόσωπον σχεδὸν ἐδιχάζετο ὑπὸ πληγῆς ξίφους.

— Πῶς σὰς φαίνονται, ἀδελφε αὐτοκράτωρ, ἠρώτησεν ὁ Ναπολέων, πῶς σὰς φαίνονται οἱ ἐπιζῶντες εἰς τοιαύτας πληγὰς;

— Καὶ οἱ ἄλλοι, ἀδελφε αὐτοκράτωρ, οἱ ποιήσαντες τὰς πληγὰς ταύτας;

— Τοὺς ἐφρονέυσαμεν! εἶπεν ὁ ἐπίλεκτος μετὰ φωνῆς σοβαρᾶς, ἀκίνητος ἐνῷ παρυσίαζεν ὄπλον.

Ἡ καλὴ ἀπάντησις ἐτάραξεν ἐπὶ στιγμὴν τοὺς Αὐτοκράτορας, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος,

— Ἀδελφέ μου, εἶπε, σεῖς πάντοτε νικᾶτε, ἐδῶ καὶ ἀλλαχοῦ.

— Διότι ἐδῶ καὶ ἀλλαχοῦ, ἔχω πάντοτε ἀνδρείους.

Καὶ ὁ Ναπολέων ἔνευσεν ἐλαφρῶς ὥσει εὐχαριστῶν τὸν ἐπίλεκτον, ὅστις ἔμεινεν ἀκίνητος ὁλοπύρην ὡς ἄγαλμα.

Ὁ Ναπολέων ἐπέστρεψεν εἰς Παρισίους. Ἄς ῥίψωμεν πένθιμον σκέπην ἐπὶ τοῦ ἀξιωμαμένου διαζυγίου, ὅπερ ἐφρόνυσε τὴν Ἰωσιππίνην.

Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐπεσκέπτετο συνεχῶς τὰς σχολὰς καὶ τὰ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα, ὅπου ἐδιδάσκοντο παῖδες καὶ κοράσια, βραβεύων ἀείποτε μεγαλοπρεπῶς τὴν εὐφυΐαν, ὡς πρέπει νὰ πράττῃ πᾶς φρόνιμος καὶ συνετὸς ἡγεμὼν.

ΔΙΚΗ ΚΛΟΠΗΣ ΕΙΣ ΙΡΛΑΝΔΙΑΝ.

Ὁ τύφος ἐδεκάτιζέ ποτε τὴν ἱρλανδίαν καὶ οἱ ἄγροί καὶ αἱ καλύβαι ἐρημοῦντο ὁσημέραι, καὶ ὡς ἂν μὴ ἤρκει ὁ θάνατος, προσετίθετο καὶ ἡ πείνη καὶ ἐδασάνιζε τοὺς ἀτυχεῖς ἐκείνους κατοίκους, οὔτινας δὲν ἠδύναντο οὔτε νὰ θάπτωσι τοὺς νεκροῦς των. Ὅσοι δὲ ἦσαν ἐτι ὑγιεῖς καὶ μάλιστα οἱ εὐπορώτεροι φοβούμενοι μὲν μὴ ὁ λοιμὸς φθάσῃ μέχρις αὐτῶν, κινούμενοι δὲ εἰς οἶκτον καὶ εἰς συμπάθειαν ὑπὲρ τῶν πασχόντων, ἐπροθυμοποιούντο καὶ ἔσπευδον εἰς βοήθειαν αὐτῶν. Καὶ πανταχόθεν κατεγράφοντο συνδρομαὶ ὑπὲρ τῶν ἀσθενούντων, διενέμοντο δὲ εἰς αὐτοὺς τρόφιμα ὑγιή, καὶ γενναῖοψυχοι τινὲς ἐμψυχούμενοι ὑπὸ ζήλου φιλανθρώπου, κατεφρόνουν τὸν καὶ αὐτοὺς ἀπειλοῦντα κίνδυνον, καὶ εἰσῆρχοντο εἰς τοὺς μεμολυσμένους οἶκους προσπαθοῦντες παντὶ σθένει νὰ καθαρίσωσι τὴν ἀτμοσφαῖραν τῶν ἀσθενούντων.

Ἐὰν θέλωσιν οἱ ἀναγνῶσται, ἃς εἰσέλθωμεν εἰς μίαν πενιχρὰν καλύβην. Εἶναι ἡ πρώτη τῆς ἐπιδημίας ὁρμή, ὁ πρῶτος τῆς φοβερᾶς νόσου τρόμος, ὅτε οἱ πλούσιοι δὲν εἶχον ἐτι ἐπιμεληθῆναι καταστείλωσι τὸ δεινὸν ὅπωςδήποτε, φοβούμενοι τὴν μέχρις αὐτῶν διάδοσιν. Ὁ Μίχελ Κάρολ, ἐθρήνηε τὴν σύζυγον θανοῦσαν εἰς τὰς ἀγκάλας του μετὰ διήμερον νόσημα. Παρ' αὐτὸν κείται ὁ πρεσβύτερος υἱὸς του, ἀποθανὼν ἀβοήθητος, ὁ δὲ Μίχελ αὐτὸς μετὰ μακρὰ παθήματα σωθεὶς τοῦ τύφου, μένει ἐκτάδην καὶ ἀκίνητος ἐν τινὶ γωνίᾳ τῆς πενιχερᾶς καλύβης του. Δὲν ἀπέφυγον τὴν νόσον ἢ μόνοι δύο οἰκεῖοι, ὁ γηραιὸς πατὴρ του καὶ ὁ δεῦτερος υἱός, μόλις τετραετῆς, ὅστις